

Mantissa Decisio IV. Lib. VII.

Demum detractiones competere nequeunt PP. Sancti Francisci, uti donataris dicit Joann. Maric. Tum quia ipsi posse der bona fideicommissaria per annos 18. fructus percepunt, sicut vel satisfacti remanserunt de detractionibus sibi forsan competentibus, vel earum creditum remansit adeo illiquidum, ut non possit retardare immisiones fideicommissario. Celsus decr. 295. nn. 12. decr. 380. nn. 9. & 2. part. 16. decr. 740. num. 6. & seq. part. 18. ultra quod detractione competere poterant Georgio Dominico primo gravato, sicut probandum est. Joann. Mariam esse iustius heredem, ut earum deductioni locus esset, cum non transmittantur. I. quamquam, C. ad leg. falcid. Merlin. de legit. lib. 5. n. 39. q. ... n. 18. Cocc. decr. 1634. nn. 2. Et ita utraque parte &c.

REVERENDISSIMO P. DOMINO MOLINES.

Taurinensis. Fideicommissi.

Lata 5. Decembris 1689.

Argumentum hujus decisionis est in alia praecedenti,

SUMMARY,

- N**on implens onus sibi adjectum, perdit emolumenatum, & propter onus implemendum relinquit.
2 Declara, ut vera sit conclusio, si onus fuerit adjectum per viam conditionis, scimus si per viam modi.
3 Onus dicitur adjectum per viam modi, non autem conditionis, sed illius implementum fieri debet post quasdam emolumenta.
Amplia. Et si adiit verbum cum hac conditione, n. 8.
4 Non scriptum in separata oratione, importat tantummodo modum, non conditionem.
5 Sic si respectu habitationem in domo Testatoris, cum illa sequitur non possit, nisi apprehensum illius possit.
6 Unum determinatio plura determinabilis parvissim determinat.
7 Verba in dubio potius importat modum, quam conditionem.
8 Opus, quod respectu causam finalem dispositionis, sive sit injunctum per viam modi, sive per viam conditionis, debet adimpleri; alias dispositione corrut, si non adimplatur,
10 Requiratur tamen interpellatio.

DECISIO IV.

Scribentes pro PP. Conventionibus S. Francisci de Strigiliana, ut hodie obtinenter recedunt a decis coram me sub die 1. Julii mox clapsi, atque denegaretur Dominicus Tenetio immixtio ea dicta concessa ex persona Jacobi Patris super medietatem bonorum fideicommissariorum à Joanne Michaeli Mora relictorum Georgio Nepoti, totam constituerunt defensionem in suadendo substitutionem predicti Jacobi conceptam fuisse sub conditione assumendum cognomen domus, & familiæ de Mora, id deducentes ex illis Testamento verbis, ibi. Softissime per fideicommissum, & conquestracione, che deti brevi debbono semper tenere il nome della casa, & servirsi in egn occorrenza del cognome di storo, ne possano divertire tal cognome in alcun modo, ne per qualisvolga causa; & hanque Jacobum substitutum non implevit, propter quod fuerit caducata substitutio perinde, ac si facta non fuerit, nullumque jus illi quasdam fuisset, neque transmissum. Dominico filio, ad Texi, in l. unic. §. fin. antem, C. de radice, sol. 1. m. 1. mulier 20. §. quis hereditarium, ff. de condit. infit. & l. f. 63. §. fin. danda, ff. de Sen. Con. Trebl. ac deducens per Guidop. decr. 251. Rot. decr. 443. nn. p. 2. r. rete.

Verum hoc non obstante DD. determinerunt in decisio, perpensoque topo Testamento contextu vifum est hec non applicari, dum hujusmodi onus non per viam conditionis, in quibus terminis procedunt jura in contrarium allegata, sed modi adiectum legitur, et fundamentaliter ratione, quia injunctum est post emolumenatum quasdam, quod importat modum, non conditionem, quae suspendit aditionem, & prius adimplenda est ante emolumenti acquisitionem, iuxta magistralem distinctionem Bald. in l. cum eorum, C. de sent. 3. & interloc. omn. jud. & theor. Bart. in l. quibus, §. Terminus n. 5. ff. de condit. & demonst. ac communem DD. sententiam, ut videre est apud Peregr. de fideic. art. 11. n. 112. Molin. de primog. His. p. 12. c. 14. n. 12. qui declarat decisionem Guidonis Papæ supra allegatum. Torr. de pat. fatur. success. l. c. 33. n. 13. Card. de Luca de fideic. decr. 154. n. 10. Cancer. var. ref. l. 3. c. 22. nn. 104. quam sequitur Rot. decr. 39. n. 1. p. 1. divers. decr. 134. n. 2. p. 14. decr. 62. & 156. utrobique n. 1. p. 18. decr. 161. n. 10. p. 19.

Quod autem onus post aditum hereditatem, & quod emolumenatum, si probatur, tum quia in separata, &

DECISIO VI.

A D impediendam immisionem super metate bonorum fideicommissariorum Joannis Michaelis Mora, quam ex persona Jacobi Patris perebat Dominicus Bonetus, duplice proponebant exceptionem PP. Conventionales Sancti Francisci de Avgeliana, alteram nempe quod fideicommissum, nunquam fuerit purificatum favore Jacobi, &

Super Mat. de Donationibus, &c.

133

cobi, alteram vero quod data etiam purificatione, cum ejusdem substitutio fuerit conditionalis, ex non adimplemento conditionis caducata remanerit, ac si facta non quam fuerit; Verum quia in duabus precedentibus decisionibus utraque exceptione rejecta Rotalis sententia favore Dominici pronunciata fuit, PP. Conventionales imperata nova commissione d'litigiarunt hodie coram me. An effet, vel ne conformata sententia prædicta, & pro confirmatione responsum est, juxta modum inferiori exprimendum.

Nulla fuit difficultas circa validitatem, & folium justitiae impugnabatur repetero secundum ex aliis adductis objectis, quod nempe cum substitutio Jacobi ea sub conditione ordinata fuerit. Che debet semper tenere il nome della casa, & servirsi in egn occorrenza del cognome di Mora, non possa divertire tal cognome di Mora in alcun modo, ne per qualisvolga causa: dum Jacobus ex cuius persona venit Dominicus filius, post auctoritate ful favoris successione tali cognomine usus non fuerit, in eo neque Dominicus post obitum patris onus imponitum impletur non potest ad controveriam hereditatem aspirare, cum ob neglectam conditionem vocatio illorum ceaseretur, ad Text. in leg. Mulier 20. §. quis hereditarium, ff. de condit. infit. a leg. fatus 63. §. si danda, ff. de Senat. Confal. Trebell. Molin. de primogen. lib. 2. c. 14. n. 11. Thomat. decr. 164. n. 12. Rot. decr. 45. n. 20. & seq. part. 2. rec.

Nequid evitandam contumaciam attendendum forsitan, quod onus a Testatore injunctum potius dici possit per viam modi, quam conditionis siquidem ad ostendendum, quod substitutio vere fuerit conditionalis, si est perpendere verba, cum quibus concepta fuit, ibi. Con questa conditione che non possano divertire tal cognome per qualisvolga causa in modo alcuno, utrum hujusmodi clauseas conditionem de per importare dubium non est, ut de solis verbis cum conditione consulit Eugen. confil. 95. num. 45. & sequent. lib. 1. Grat. confil. 102. num. 18. lib. 2. Thesaur. decr. 270. num. 21. Rota decr. 882. num. 7. coram Dunozett. & de similibus Jesu, cum onere erigendam Collegium, quam Seminarium præfatis. Præcipiens tamen, quod prædicta Communitas & Societas tenerent intrâ terminum trium annorum computant, a li eis obitus, unitum, concorditer, & in solidum acceptare coram Notario suam hereditatem cum dictis oneribus; appositu in casu contraventionis pena privatiōnis ipso Jure, ac si non essent instituti, nec nominari heredes. Addens etiam, quod tam in casu non acceptationis sua hereditatis modis supradictis, quam in casu quo oriretur quavis difficitas impediens executionem operis demandati, tunc elapso alio anno computando post tres assignatos pro acceptanda hereditate, non sint Communitas & Societas heredes; sed ex ipsius substitutio, seu institutio in eorum locum Patres Religionis Congregationis Somachia Collegii Clementini Romæ, cum onere propriis expensis manutendendi in hoc Collegio septem juvenes Civitatis Prati.

Cum autem Communitas, seu Civitas Prati, & Patres Societas extra triennium acceptaverint supradictam hereditatem, ac intra annum post dictum triennium non preferent Collegium, & Seminarium prædicta, hinc Patres Congregationis Somachia Collegii Clementini Romæ insurrexerunt prætententes factum suis locum eorum substitutio, & ad se spectare hereditatem dicti Canonici Cicognini. Quia controversia ad nostrum Tribunal delata, dedi dubium, an sit factus locus substitutio, ita ut sit danda immisio, & DD. non esse locum praefata substitutio existimat.

Motu, qui ab substitutio prætentitur per Patres Collegii Clementini, ex quo Patres Societas Jesu, & Communitas Patri supradictam hereditatem acceptarunt post elapsum triennium; & ex hoc capite locum obtinere nequit, cum fuerit imminentie fini dicti triennii a prædictis Patribus Societas Jesu, & Communitate Prati, obtenta a familiem. Clemente IX. prærogatio ad annum, & deinde duas aliae prærogationes ad alios duos annos a san. mem. Clemente X. ad acceptandam supradictam hereditatem, sumario Societas num. 3. in quarum prærogationum ultimo termino, nempe de anno 1672. devenient fuit ad acceptationem supradicta hereditatis; que sit, ut acceptatio præfata reputantur veniat, ac si emanasset per primo triennio a Testatore præscripto, Parif. confil. 43. num. 7. lib. 1. Cardin. de Luca de fideic. art. 4. num. 24. Rota decr. 369. nn. 3. coram Celsi, lib. 13. num. 25. & 26. coram Priolo.

Aut substitutio prætentitur, quia elapso anno a die accepta hereditatis non fuerit devenient ad erectionem Collegii, & Seminarii, & consequenter Communitatam Patri, & Patres Societas Jesu defecisse in adimplendo

I. opus

decommissi de Ghiffellis 4. Martii 1689. s. quo verò;

& seq. coram me & aliis patim.

Et ita utraque parte &c.

REVERENDISSIMO P. DOMINO MOLINES.

Romana Hereditatis.

Veneris 29. Maii 1693.

Hujus decisionis argumentum est adnotatum in decisione 3.

SUMMARY.

I D quod explicatur in termino prærogato, habetur, ac si è principio emanasset.

2 Onus per viam modi, non autem conditionis injunctum, si adimpleri debet post emolumenatum quasdam, modum, non conditionem importat. & num. 4. & 5.

3 Dicitur causa per prærogationem quasdam emolumenti sola non sufficit contraventio, sed expressis solis requiritur.

4 Ad dignoscendam dispositionem modalem, vel conditionalam, non in corice verborum, sed in substantia dispositionis, et mente disponentes est inquirendum, an onus impleri debeat ante, vel post quasdam emolumenta.

5 Ex causa non implementis oneris modalis, non irritus caducitas, sed exigunt interpellatio.

DECISIO VI.

Canonius Franciscus Cicogninus desiderans, quod in Civitate Prati sua Patria erigeretur Collegium Societas Jesu cum numero Patrum Proprieto Generali dictæ Religionis bene viso, quodque etiam insitum erigeretur Seminarium unitum eidem Collegio pre sepm Juvenibus Præfribus; ac circò in suo cum decessit testamento condito anno 1666. suos universales scripsit heredes Civitatem & Communitem Prati, ac Religionem dictæ Societas Jesu, cum onere erigendam Collegium, quam Seminarium præfatis. Præcipiens tamen, quod prædicta Communitas & Societas tenerent intrâ terminum trium annorum computant, a li eis obitus, unitum, concorditer, & in solidum acceptare coram Notario suam hereditatem cum dictis oneribus; appositi in casu contraventionis pena privatiōnis ipso Jure, ac si non essent instituti, nec nominari heredes. Addens etiam, quod tam in casu non acceptationis sua hereditatis modis supradictis, quam in casu quo oriretur quavis difficitas impediens executionem operis demandati, tunc elapso alio anno computando post tres assignatos pro acceptanda hereditate, non sint Communitas & Societas heredes; sed ex ipsius substitutio, seu institutio in eorum locum Patres Religionis Congregationis Somachia Collegii Clementini Romæ, cum onere propriis expensis manutendendi in hoc Collegio septem juvenes Civitatis Prati.

Cum autem Communitas, seu Civitas Prati, & Patres Societas extra triennium acceptaverint supradictam hereditatem, ac intra annum post dictum triennium non preferent Collegium, & Seminarium prædicta, hinc Patres Congregationis Somachia Collegii Clementini Romæ insurrexerunt prætententes factum suis locum eorum substitutio, & ad se spectare hereditatem dicti Canonici Cicognini. Quia controversia ad nostrum Tribunal delata, dedi dubium, an sit factus locus substitutio, ita ut sit danda immisio, & DD. non esse locum praefata substitutio existimat.

Motu, qui ab substitutio prætentitur per Patres Collegii Clementini, ex quo Patres Societas Jesu, & Communitas Patri supradictam hereditatem acceptarunt post elapsum triennium; & ex hoc capite locum obtinere nequit, cum fuerit imminentie fini dicti triennii a prædictis Patribus Societas Jesu, & Communitate Prati, obtenta a familiem. Clemente IX. prærogatio ad annum, & deinde duas aliae prærogationes ad alios duos annos a san. mem. Clemente X. ad acceptandam supradictam hereditatem, sumario Societas num. 3. in quarum prærogationum ultimo termino, nempe de anno 1672. devenient fuit ad acceptationem supradicta hereditatis; que sit, ut acceptatio præfata reputantur veniat, ac si emanasset per primo triennio a Testatore præscripto, Parif. confil. 43. num. 7. lib. 1. Cardin. de Luca de fideic. art. 4. num. 24. Rota decr. 369. nn. 3. coram Celsi, lib. 13. num. 25. & 26. coram Priolo.

Aut substitutio prætentitur, quia elapso anno a die accepta hereditatis non fuerit devenient ad erectionem Collegii, & Seminarii, & consequenter Communitatam Patri, & Patres Societas Jesu defecisse in adimplendo

Mantissa Decisio VI. Lib. VII.

opus à testatore demandatum, ita ut tangu in decessu conditione institutionis eorum, si factus locus substitutionis Patrum Collegii Clementini; & multo minus ex hoc capite locum habere potest, nam inspecio toto testamento apparet. Testatorum apposuisse predicis Comunitati, & Paribus us hereditibus institutis onus erectoris Collegii, & Seminariorum per viam modi, non autem conditionis, cum injunctum fuerit post adicam hereditatem, & sic post emolumen- tum quesitus, quod modum importat, non conditione, tanta theoricam Baldi, in leg. cum eorum Cod. de sententiis, & interlocutione omnium Iudicium, & Bartoli in leg. quae diebus s. Terminus n. 5. ff. de condit. & demonstr. Peregrin. de fidicom. art. 11. nn. 113. Molina de primogen. lib. 2. c. 14. n. 12. Cardinal de Luca de fidei. comm. difser. 154. n. 10. Rot. dec. 39. n. 1. p. 3. divers. dec. 534. n. 2. par. 14. des. 6. & 156. ueroque n. 1. p. 18. dec. 161. n. 10. p. 19. & in Taurinen. Fideicommissi. 5. Decembris 1689. Verum hoc coram me. Propter quod cum agatur de privatione hereditatis jam quiescit, sius defectus adimplimento non operatur, quod fiat locus substitutionis, nisi simili probetur per Patres Collegii Clementini, quod civitas Prati, & Patres Societatis Jesu dolos contravenient voluntate. Testatoris non adimplendo onera adjecta in testamento. Card. de Luca de fidicom. dict. difser. 154. nn. 2. 3. & 7. Rot. dec. 598. n. 14. coram Dunozett. Juniore, et dec. 110. n. 23. coram Prio. et dec. 156. n. 4. part. 18. & in dicta Taurinen. S. Quasi coram me. Et ita utraque &c.

R. P. D. P. I. O.
Sancti Severini Caducitatis.

Luna 14. Junii 1694.

Argumentum hujus decisionis habetur in decisione 3.

SUMMARIUM.

- C**aducias incursa per defunctionem, & in ejus vita non premota, contra illius heredem promoveri amplius non posse.
- D**onataris non assument cognomen, & armam familia donante contra formam praecipi per viam modi donatione appositi, non perdit emolumenitum, si donare non designaverit personam, cui in causa non implementi esset faciendo bonorum restituere.
- D**onataris ob transgressum modum donatione emolumenitum privatus censeri nequeat, si non praefuerit interpellatio, & factum iudicium, quod in inexcusabili contumacia fuerit constitutus ad differentiationem non implementi conditionis.
- A**mplius etiam emolumento delato ex contractu cum appositione alienus erit.
- D**ispositio dictius modalis, non conditionalis, si implementum illius fieri debet post quasdam emolumenta.
- E**t siens, iure nomine conditionis fuerit adiectum, quia ad inquirendum, an dispositio modalis, vel conditionalis, non cortici verborum est inbendendum, sed unicè pretari debet dispositio substantia, & mens donantis, seu testatoris circa precedens, vel subsequens gravaminis implementum.
- T**onus, quod recipit causam finalam donationis, sub pena caducitatis est implementum, sive sit per viam medi, sive conditionis scriptum.
- E**xigitur tamen interpellatio.
- N**on exigeretur, si agretus de donatione facta in iustitia matrimonii, & ad effectum conservandi artificialiter familiam donans mediante praecipi implemento.
- M**inus que requireretur, si adeo clausula resolutiva.
- A**d incurrandam casu etiam in talis crassa, & supina exigitur inobedientia, quod delum, & malitiam realeat.
- A**d illam excludendum quavis causa, seu levis, seu fulsis, foler frequenter admitti.

DECISIO VII.

Sub eo fidelitudo, quod Laurentius donatarius Marie appositum in donatione praecipuum delationis cognominis & armorum ipsius donatariorum, minime adimpleretur, & propterea a commode donatione occidetur, egit Hieronymus dicti Laurentii coheres coram A. Cam. Thauriatio contra Clitiam Laurentii uxorem, atque heredem pro omnibus in iustitia matrimonii bona donata, sed contrarium sententiam reportavit. Hinc interposita per eundem appellationem, causaque mihi commissa, confuli DD. meos super dubio partibus de more dato, an constet de caducitate, ita ut dandum immisso, quod negative in omnibus resolutum fuit.

Nitebatur precipua caput resolutionis ratio receptissima propositionis, quod prout hic iudicium caducitatis inchoatum, & declaratum non fuit illo vivente, cui gravamen per viam modi injunctum exit, post eius obitum promoveri amplius non potest aduersus heredem, quem poena privationis ob contraventionem non affectat, ut in terminis post

Super Mat. de Donationibus, &c.

post Glossi in cap. fin. de donat. firmat Aym. Cravett. cons. 39. nn. 8. Fufar. de subdit. quæst. 718. num. 75. Cardinal. de Luc. tit. de legat. difser. 29. num. 6. in fin. & num. 7. dum præscriptum ipse non est coactus, neque gravatus, & scilicet notanter docet Rebuff. cons. 178. verific. istam opinionem.

Potissimum vero eo quia in subiecta hypothesi Maria in causa non implementi adjecti oneris in vim modi deferendi cognomen, & insignia sua domus, nullam infixerit ponam, nullamque designaverit personam, cui facienda fore donationis restitutio: quo stante alterum de duobus consequimur, vel quod praecipuum tamquam nudum, & resipiens dumtaxat donatricis favorum, resolvatur in simplex consilium, quod absque metu incurrende caducitatis sperni, non adimpleretur valuerit, per ea, quæ in individuo decidit Rot. in Taurinen. fideicommissi. Julii 1689. S. minus obstat, coram R.P.D. meo Molines.

Vel faltem, quod Laurentius ob transgressum modum, donationis emolumento privatus censeri nequeat, dum non praecipit requira interpellatio, & factum iudicium per quod in inexcusabili contumacia fuerit constitutus, ut distinguendo inter onus conditionale, & modale non importans conditionem supponamus pro certo, tradunt Hob. Hond. confil. 8. n. 1. Altograd. confil. 84. n. 4. lib. 1. Ludov. Molin. de primogen. lib. 1. c. 1. 4. n. 13. in que ad n. 23. coequo relato Castill. conves. lib. 1. c. 1. 6. & 36. n. 69. verific. castor. ex sententia Ludovici Moline Pale de major. part. 1. quæst. 57. num. 62. qui ibi articulum non decidit, & se remittit ad primam quæst. 4. n. 72. ubi quod ad incurrandam causam caducitatis semper requiretur mortitio, Gratian. difser. 798. n. 10. & sequent. Menoch. confil. 13. n. 6. Mans. confil. 227. n. 22. & seqq. tom. 3. Rot. decr. 148. num. 32. part. 12. & decr. 32. num. 10. & 11. part. 17. & in dicta Taurinen. fideicommissi. 5. Decembris iusdictum anni 1689. S. coram D. meo Molines: idque locum obfineriet in emolumento delato ex contractu cum appositione aliquis oneris perspicui, adnotant Molin. d. cap. 14. num. 24. Castill. ed. cap. 139. num. 79. verific. haecen.

Quod autem praecipuum, de quo agitur, modum tantum, non vero conditionem inducat, satis appetit donationis lectura praefert: in ea quippe Maria donatrix post sex mensas die ejus obitus assumptionem cognominis, & insignium à Laurentio donatoria faciendum demandavit, quod cum verificari non posset, nisi post adeptam bonorum donatorum possessionem, etiam praecedenter quasdam emolumenta, efficitor ita extra omnem dubitationem dispositionem istam verius ad modum, quam ad conditionem esse referandam, juxta theoricam Bart. in l. quibus diesb. s. Terminus n. 1. ff. de condit. & demonstr. quare latet exornant. lib. 1. supra lib. 2. cap. 12. n. 3. & sequent. & signanter n. 11. alter Molin. de iust. & iur. difser. 611. num. 1. Castill. difser. 156. cap. 15. num. 5. et 6. sub titul. de legat. Rot. coram Duran. decr. 333. num. 2. verific. accedit decr. 148. n. 26. & seqq. part. 12. recent. cum aliis quo amplectitur d. decr. in Taurinen. fideicommissi. 5. Novembris 1685. S. verific. et quod autem, coram Reverendissimo P. D. meo Molines.

Neque verba illa, cum declaracionib. pass. et conditionibus infra scriptis etc. quibus concepta habetur donation. ipsam conditionale evincunt: siquidem cum Maria post jam perfice albolatum donationis actum, obligationem gestandi cognomen, & armam in donatariorum imponuerit, quamvis tamen onus istud sub nomine conditionis fuerit adiectum, nihil minus tempore tanguum modus, non vero tanguum conditio erit diadicandum: ea nimis irvincit ratione, quod ad inquirendum, an dispositio sit modalis, vel conditionalis, non cortici verborum est inbendendum, sed unicè pretari debet dispositio substantia, & mens donantis, seu testatoris circa praecedens, vel subsequens gravaminis implementum, quemadmodum præcise ponderant Ludov. Molin. d. lib. 2. c. 12. n. 5. Cancer. var. refol. 1. 3. c. 22. n. 102. & prosequitur laudata decisio R.P.D. Molines in Taurinen. fideicommissi. 5. November 1689. S. nec ref.

Hinc similiter nihil relevat, quod delatum cognominis, & insignium ordinata fuerit à Maria pro causa finali donationis, qua proinde expresse donatricis voluntas omnino servanda veniat, alias donatio ex defectu ipsius donatricis confessus reputari debet resoluta, ex Theat. decr. 270. & Rot. decr. 203. n. 26. 6. re. quoniam admissio, quod Laurentius compelli à iudice potuerit ad observantiam suscepit conditionis, non tam sequitur eundem ob contraventionem privatus remansisse commodo donationis, ex quo non determinatur legitimam monitionem intercessisse ex superioris relatione, & ad rem huic objecto respondendo Rot. in dec. coram 57. et decr. 157. per tot. p. 15. rec.

Dicit. ad Theat. de Luca Vol. II.

Licum fuit donationem à Comite Laurentio in minori extare constituto factam favore Co. Marci Antonii ejus fratris occasione matrimonii ab eodem inveniunt cum Co. Camilla esse nullum ob non adhibitis solemnitatibus à Patria Statuto earum 151. lib. 1. præscriptas, quas requiriuntur in donationibus, etiam ex causa matrimonii, quando illæ non sunt directe in sponsam, passim firmavit Rot. decr. 350. n. 9. et seq. decr. 475. num. 2. & seqq. part. 14. decr. 13. n. 5. decr. 57. et decr. 157. per tot. p. 15. rec.

I 4 Nullitas

Nulitas autem præcipue consistit in eo, quod loco Caroli alterius ex proximioribus citatis ad intervenientium donationis stipulationis, & ob habitualem infirmitatem, quae cum testes formiter examinari laborasse testantur, ait esse non valentis deputatus fuit curator, quamvis certu fuit hujusmodi deputationi locu non esse, quando adiuncti alli proximiores, Dun. jun. dec. 676. n. 36. ver. 2. quia, dec. 205. n. 3. p. 14. rec.

De quorum existentia dubita si nequit in casu noltr. nam aderat Reverendiss. P. Dom Thier, cuius proximitas non controvertitur; ejusdem habilitas ad intervenientium contradicunt probatur. Ex divinis officiis ex ipso celebratis in Ecclesiis S. Laurentii in Damasco, cuius est Canonicus, Dun. jun. dec. 676. n. 39. ver. 2. respectu, dec. 672. n. 5. ver. expositi, q. 12. & dec. 368. n. 8. & sepp. 1. rec. in qua advertitur, quod probata potentia naturalis, si forte ex aliquo accidenti superveniet inopinatum impedimentum, differenda portio erat, si pulsatio contractus in aliam diem, quam de parvulus curator loco proximioris, ut parter notatur in dec. 266. n. 4. p. 14. rec.

Quibus positis, scribentes pro donatario fructu labore visi sunt in diluenda hujusmodi nullitate sub pretexta, quod à contrahentibus ignorante conjunctio, seu proximitas R. P. D. Thieri; tunc quia similis ignorantia inversi similes est, cum agatur de personis existentibus in Urbe, sanguinique propinquitate conjunctis; tum etiam quia actum est de statutaria dispositione, si sub colore similis ignorantia sperni posset.

Praefacte nullitatibus accidit etiam altera defumpta ex eodem curatore ut supra, deputatus minime curavit contra dictum non tendere ad damnum, & præjudicium minoris, ut partibus sub poena invaliditatis actus ab eodem statuto curarum reperitur, & docet Rot. in dec. 378. n. 8. p. 14. rec.

Et licet coram Buratt 714. in fin. dubitaverit videatur, an hujusmodi solemnitatis ferari possit, & debeat in donatione pure sumpta natura semper levata; tamen hac dubitatio cessare videtur ex lectura ipsius statuti expressæ loquenter de pacti de non repetendo refutacionibus, in quibus omnibus contractibus, ut pote damnosus, certum est statutum mentem non fuisse præservare minores ab illa legione ex præjudicio, quod est inseparabile ab eorum natura, sed præsidere voluisse, ne proper impudentiam, dolorem, aut aeratus levitatem, ad hujusmodi contractus inducerentur, Rot. dec. 619. n. 5. p. 2. rec. Quamobrem inter alia defiderant etiam competentis iudicis decreto plene cognoscere, ac discuti causam, qua minores in aliis factioides moventur, tametsi ea nunquam talis esse valer, ut eisdem afferat utilitatem.

Pari ergo ratione prefati curatori deputatio, ejusque juramentum, licet per se evitare non valeat donationes ab illo præjudicio, quod secum fert natura actus, submovet tamen machinationes, quæ ad simili donationum, & cessionum captiōrum in firmate atque parati conseruentur, cum curatori pars sine examine, & lute, num donation expedita, convenientia minori, videlicet, an ea honesta, & rationabilis causa fia Spad. cons. 166. n. 4. ver. adhuc iudeo. lib. 30. Et ita utraque &c.

REVERENDISSIMO EMERIX DECANO.

Romania, seu Ferterana. Donationis.

Veneris 16. Junii 1690.

ARGUMENTUM.

Dispositio statutis voluntis solemnitates, locum non habet in donatione facta contemplatione certi, & determinati matrimonii in minime in contractu facto per Clericum, qui licet habet facultatem utendi statuto per modum privilegii, attamen debet id declarare in principio contractus, ad easim Dif. 32. Card. de Luca de donat. Donatio est transitoria ad heredes donatarii, licet non nominati, & si donatarius premoriat donanti.

SUMMARIUM.

Mater sucedis filio, licet per momentum tantum temporis supervixerit,

- 2 Statutum voluntis solemnitates, non habet locum in donatione facta contemplatione certi, & determinati matrimonii.
- 3 Nec minus habet locum, si donator sit Clericus.
- 4 Persentia in donatione excludit fraudis suspcionem.
- 5 Clericus, licet possit declarare velle nisi statuto per modum privilegii, attamen declarationem debet emissa in ipso contractu, quia alia facta ex post non suffragatur.
- 6 Donatio de sua natura est transitoria ad heredes donatarii.
- 7 Donatio facta in Capitulo matrimonialibus, donator matrimonium certum fuisse causam finalē donationis, censetur in ea contemplata non solum persona donatarii,

tarri, verum etiam uxor, & filii exinde nascituri, quibus præterea fuit jus quecumque, ex rationibus late persensis, 3 Grat. discept. 994. à n. 22. ad plur. seqq. Theodor. dict. alleg. 43. à n. 10. cum seqq. Maftrill. dec. Stiel. 21. n. 4. & 15. Rot. pof. p. 1. dec. 45. n. 5. & 6. dec. 670. n. 2. cor. Cerro, & alibi sap.

Prout nec pactum reversum resulat ex eo, quod, convenientum fuerit in capitulis matrimonialibus: Cui in caso de restitutio dōm. & delle somme, che si concedono datat in noi à favore dell' iei contrahentes, si restituischino li denari, se vi saranno, à quelli &c. quia talis conventione apte respicit unum casum restitutio dōtis, seu pecuniaria traditarum sponsionis in causam dōtis per utrinque coniugios dissoluto matrimonio sive prole; id eoque cum iste non eveniter stante supervenienti filii posthumi, non debet trahi extra sensum, in quo factis superque verificatur iuxta mentem contra hentium, Aymar. cons. 239. n. 11. Rota coram Buratt. dec. 443. n. 3. & ibi Adden. n. 5. dec. 443. n. 14. p. 19. rec.

Et ita omisiss levioribus conjecturis, qua tanquam aquo-voce, & infusibus vite sunt non mereri particulares responsiones, utraque &c.

R. P. D. PIO.
Romana donationis.

Veneris 11. Junii 1694.

ARGUMENTUM.

Donator non tenetur de evictione favore donatarii, praeterim si donatio incipiat à traditione. Evictio non est apta parandi obligationi revelationis, si contrahentes scirent rem hypothecis esse obnoxiam; utraque tamen limitatur conclusio relata à Card. de Luca de donat. dict. 51. & dict. 52. quorū scilicet promissio de evictione in contrāreperitur deduca.

SUMMARIUM.

O Rebellionem passum quis potest repete solutum ad rem recuperandam, si ei sit promissa revelatio in casu evictioni.

- 2 Donator non tenetur de evictione ne sua liberalitatis panem pati cogatur, ac dispensum accipiat, ubi primum mercede videatur.
- 3 Praesertim si donatio incipiat à traditione.
- 4 Omnis factura interpretatio, ut quoniam sibi possit, donator pergeatur.
- 5 Liceat jure donator non tenetur de evictione, attamen reetur, si illam promiserit.
- 6 Evictio non debetur, si contrahens scirevit non esse debitum obnoxium.
- 7 Debetur tamen, si in casu evictione adit stipulatio revelationis.
- 8 Ut debetur evictio, requiri vera abdicatio, ac realis, & effectiva avocatio ratione dominii, & proprietatis.
- 9 Sequitur causa avocationis detinens rei pte agi pro libera-
tione a molestiis. Si et trahens tenori uulneris stiam ex cau-
sa molestiarum.

DECISIO X.

Portionem sibi spectantem domus in regione Transiberim sita, & pro individo in communione cum Conflatio ex fratre nepte possit, donatio Honofrius Panzerius usque de anno 1665. irrevocabiliter, & inter vivos Christophoro, & Sebastiano nepoti, & pronepoti respectivè, atque eorum descendentiis masculis. Verum quia subinde Constantius totam præfata domum pro scut. 6000. in solum tradidit Zenobio Baldinotino communem corundem Honofrii, & Constantii creditor, cum pacie redimendi intra decennium; hinc autem controversia inter donatarios aliquo que de Panzeris, Honofrii hoc interim defuncti a fec. heredes, ex causa tam evictione fecerunt domus donare, quam etiam molestiarum illatarum super quadam Vinea Christophoro altero ex donatarii à memoratis Honofrii, & Constantio Patruo, ac nepote respectivè in transactione inita anno 1658. afignata, eaque in judicio cor. Aud. Cam. respectu primi articuli delata, placuit eidem contra bona hereditaria Honofrii donatoris mandatum pro febris 3000. relaxare: cumque postmodum in omnibus causa ad Rot. cum facultate Aud. Cam. fuerit devoluta, sufficit ego in locum boni. me. Rondinini proposu dubium: An mandatum Aud. Cam. sit ex quendam, & an si locus evictio, ita ut si relaxandum alterum mandatum & DD. pro executione dicti mandati, atque relations alterius pro liberations a molestiis, responderent.

Respectu enim primæ partis dubii profuit ad obtinendum

mandati executionem illius validitas, & justitia, quarum prima non controverebatur, & altera defumebatur ex eo, quod donator ex præfæ evictiōne rei donatae in instrumento donationis in haec verba pollicitus fuit: Promisit facere consentire omnem personam super ad. Portionibus domus, ut supra donata, quod modicis inter se habent seu habere præsidentem &c. defendere ab omni lite &c. ac donatariis in pacifica possessione manuteneat &c. Unde succedit, quod secuta domus avocatione ob debita antecedenter contracta, dicitur commissa stipulatio, ad eadū iure donatarii agere valuerit pro habenda relevatione fuit, 3000. ad ipsi Baldinotino per se lutorum, ut domum donata redimetur, Bart. in l. datio, C. de action. emp. Castald. consult. 133. n. 1. Rot. dec. 437. n. 1. & dec. 758. n. 3. cor. Merlin.

Quis obstat, quod regulariter donator non tenetur de evictione, ne sit liberalitatis poemata pati cogatur, ac dispensum accipiat, unde primum mercede videtur, ad Text. in 1. Aristo, S. gen. fi. de donat. & in 1. C. de evict. idque præsternit si donatio initium tempferit à traditione, cum tunc ed quia traditio magis diribatur, quam contrahit censeri minimè potest, quod trahendo habeat animum se obligandi, & proprieta omnis accipienda est interpretatio ut in actu ex mero impulsu liberalitatis proficente, quo minus fieri posito, donator pragravetur, ex traditio per Mangi. de evict. q. 68. n. 2. & 3. g. 69. n. 1. ubi concordantes colligit Guzman. ead. tractat. q. 25. n. 9. q. 14. & 39. Mantic. de tunc. lib. 13. titul. 4. n. 18. Noguero. allegat. 14. n. 1. Apote. conf. 59. n. 1. lib. 1. Antunz. de donat. 4 lib. 1. cap. 3. n. 45. Ciroch. discept. 45. n. 82. Card. de Luc. de donat. 4. dict. 52. n. 2. Rot. cor. Greg. dec. 340. n. 13. ver. 3. concil. cor. Poen. dec. 1020. n. 18.

Quoniam regularis ista propositio suam obtinet communiter admisim declarationem, nempe, quod tunc solum procedere valeat, quando donatio facta fuit absque individua evictione obligatio, & evictio petitum ex natura contractus fecit autem ubi prout in facti thematic specialis evictio promissio stipulatio legitur, ac in expressum pactum adiungitur, ne sit obiectum sequitur evictio. Et in 1. secunda, C. de evict. & bene Mangi. dict. q. 69. n. 9. & 10. Guzman. ibi supra q. 25. n. 47. Antunz. loc. citato n. 49. Godz. in conf. 60. n. 1. & 14. Ciroch. dict. discept. 46. n. 63. Valenzuolo. conf. 60. n. 23. Gracian. discept. 1. n. 65. n. 47. Hermofili. ad Lopez gl. 1. 13. 2. tit. 5. p. 5. n. 75. Trentacinc. varia. resol. lib. 3. tit. de donat. resol. 2. n. 12. Gobb. consol. 79. n. 42. Manic. ubi sup. 19. ver. 1. hoc intelligitur, Beltram. ad Gregor. dec. 340. n. 13. ver. 1. Gomez. var. resol. lib. 2. n. 25. in fine, Rot. dec. 176. n. 6. 6. rec. coram Peutinger. dec. 80. n. 2. & in individuo de profimione evictione conceputa cum verbis præcensit notant Maxwil. sub n. 30. Grat. eadem dict. 65. n. 48. Hermofili. ad Lopez loc. citato n. 77. Trentacinc. resol. 7. n. 17.

Prout non quer, quod cum Christophoro donatario de tempore reportare donationis, immotuerit portionem domus donata obnoxiam repeteri, requiri vera abdicatio, ac realis.

7 Debetur tamen, si in casu evictione adit stipulatio revelationis.

8 Ut debetur evictio, requiri vera abdicatio, ac realis, & effectiva avocatio ratione dominii, & proprietatis.

9 Sequitur causa avocationis detinens rei pte agi pro libera-
tione a molestiis. Si et trahens tenori uulneris stiam ex cau-
sa molestiarum.

10 Non ultra quod admisim scientiam in Christophoro, quem tamen confitamini negabatur, non exinde quiescit, quod eadem considerari possit in carceris donatarii, quibus utpote ignarus officere nequit dicta legis dispositio: evertitur nihilominus objectum ex eo, quod ait, scientia in eo tantum cuius donatarii repelleret à petitione evictione, quando nimis nulla adjecta promissio illam donatarii stipulata fuerit; at non quidem si eadem literaliter extitit contenta, in his quippe terminis scientia oneris donatario præjudicium non intereat, ut supponit id Tex. in dicta 1. si fundam sciens, ibi: Neque quidquam de evictione concensit, Lart. dec. Granat. q. 4. n. 19. Roc. 6. 13. n. 14. Caren. resol. 187. n. 2. Cyriac. controve. 196. n. 17. & 19. in puncto donationis distinguunt Apote. conf. 27. n. 5. & 13. lib. 1. Rot. a. dec. 80. n. 7. coram Peutinger.

Minutus obstat legatum durarum portionum domus existens in regione Burgi, ac remissionis crediti exacti, Christophoro factum à donatario, ex quo deducebar nullum ius amplius donatario competere ad agendum pro evictione, quia cum illud à Christophoro acceptatum non fuerit, item de conseqüens non potest obstatere: quod si vero habebitur Honofrii donatoris mandatum pro febris 3000. relaxare: cumque postmodum in omnibus causa ad Rot. cum facultate Aud. Cam. fuerit devoluta, sufficit ego in locum boni. me. Rondinini proposu dubium: An mandatum Aud. Cam. sit ex quendam, & an si locus evictio, ita ut si relaxandum alterum mandatum & DD. pro executione dicti mandati, atque relations alterius pro liberations a molestiis, responderent.

Denique ad secundum am dubii partem DD. animadverteant, quod licet per immissionem reportata in Razzano creditore in Salviano super Vinea in dicta transactione dimissa

Mantissæ Decisio XI. Lib. VII.

missa fuit Christophoro, dici nequeat securus causus evictio-
nis ad quem effectum requiritur vera abdicatione, ac realis, &
effectiva avocatione domini, & proprietatis, ex con-
gessis per Caſſalid. consil. 71. n. 1. & per Rocc. 139. n. 33. Rot.
cor. Buratt. dec. 240. n. 11. et seqq. ibi Ferentill. lib. B. & cor. Mer-
lin. dec. 696. n. 1. Dumi tamen Honofrius, & Constantius
specieſe voluerunt teneri erga Christophorū ex cauſa mo-
leficiarum inferendarum, fecuta deinceps vocatioſe dete-
nitionis Vinea per diclam immiſſionem in Salviano, non po-
teſt denegare mandatum ad factum pro liberatione a mole-
ſitariis ad terminos ſtipulae conventionis, Pacific. de Salv.
in p. 4. n. 147. ibique Rot. dec. 220. n. ... & coram Gregor. dec. 83.
n. 7. et in dec. 179. n. 67. seqq. 17.

Et ita utraque &c.

REVERENDISSIMUS DOMINO EMERIX,
Auximana Donationis.

Luna 19. Junii 1679.

ARGUMENTUM.

Habundatax bona fuit collationis obnoxia, quæ ipſem fuc-
cedere petens habuit ab eo, de cuius ſuccedentia agitur.
Donatio facta cum onere reſtituendi filii donatarū, non
eft conferenda, cum alijs filii præjudicaretur. Donatio
ne facta patri, & filiis, filii conſeruati vocati ex propria
eorum perſona, & ſi agatur de filiis nondum de tempore
donacionis natis; fecus ſi donatio eſſet facta patri ſtipu-
lanti pro fe, & filiis.

SUMMARYM.

1. **B**ona non fuit conſerenda, ſi donata non fuit ſuccedens de-
bet, ſed eius filii.
2. In donatione facta patri, & filiis, iſi videntur ex propria eorum perſona, non uiri heredes Patri, ſicut ſi donatio offer-
t stipulae favore patris acceptans eum, & filiis.
3. In donatione facta patri, & filiis iſi, ex magis videntur ex pro-
pria perſona, ſi donatio ſi ex cauſa certi, & determinati
matrimonii.
4. Boni, qui ſunt reſtituendis obnoxia, non ſunt conſerenda.
5. Donator filii nascitur donaturi imponens perpetuum gravamen, videretur voluisse in ipſis perpetuan bonorum conserua-
tionem.
6. Donatione facta patri, & filiis nascitur, iſi intelliguntur
vocati per diſum patris, fed ex eorum propria perſona.
7. Conjectura, que juxta magis conforſtans negat diſponentis, ſunt
alijs preponendo.
8. In donatione facta in iuueni certi, et determinati matrimonii, non
requiriſt infiuendum.

DECISIO XI.

Juxta deciſio coram Reverendissimo Domino Patriar-
chi Bevilacqua diebus 28. Junii 1658. & 18. eiusdem
mensis 1668. late fuit ſententia Rotalis declarans in diſionem
nebonorum cum alijs fratribus conſerendam eſſe à Josepho
do natione illi factam a Ludovicā Matre, & reddendam
ab eo ratione administrationis geſta uisque ad obitum Ma-
tri. Unde interpoſita appellatione, deroque in gradu ap-
pellationis juxta ſtylum dubio, an ſententia donis eſſet
conſirmandā, vel infirmandā, DD. pro confirmatione ref-
onderunt.

Sive enim attendatur donatio facta a Procuratore Ludo-
vicio ad hunc actum ſpecialiter conſtituit, ſeu portius alte-
ra ſtipula a ipſam Ludovicā in executionem, & ratifi-
cationem precedentis donationis facta ab eis Procurato-
re, neutrā viſa etiſubjacere collationis. Nam prima legiur
ſimplificari facta eis ex matrimonio à Josepho contrahe-
ndo nascitur, & ſic bona donata ſuertū acquiſita ſolum
modo filii nascitur, non autem Josepho patri, qui proin-
de in diſionem nebonorum cum alijs fratribus nil habet, quod
conferre poſit, cum ea diuinxat bona fuit collationis obno-
xia, qui ipſem ſuere petens habuit ab eo, de cuius ſuccedentia agitur, ad text. in t. illam ver. per pietiam tam filiis, vel filias defunctorum, dolem, vel ante nuptias donatio-
nem à parentibus ſuī ſibi datani conſerpe neptoribus &c. ibique fer-
bentes, & de collat. Michalor. de fin. q. 2. c. 12. n. 3.

Altera vero concepta eſt favor Josephi, eiſius filiorum
nascitorum; in donatione autem facta patri ſimil cum fi-
liis, iſi reputantur tamquam condonatarii, tamquam voca-
ti ordine ſuccellivo, & ſucessus poſt mortem patri in bo-
nis donatis ex propria eorum perſona, nimirum uti filii, &
non uti heredes patri, quidquid eſſet dicendum in dona-
tione facta patri ſtipulanti pro fe, & filiis, ut ex Theorica
Bartoli in Lur. iuri. ſ. ſi liber, ſ. de op. liber. latē diſtin-

guunt Ludovic. Bell. consil. 43. n. 4. & consil. 44. cum duobus consiliis. 2
seq. poſt rot. Bottiglier. controver. lib. 1. c. 57. n. 18. Fontan. de pat.
nupt. claus. 4. gl. 9. q. 1. n. 7. & seqq. Addad Franc. dec. 20. &
dec. 43. utroque ſub numer. 8. Rota decision. 264. num. 10. part.
13. decision. 529. num. 1. & 2. part. 14. recentior. Poruifime
in praefenti donatōne: que emanavit contemplatione cer-
ti, & determinati matrimonii, de Ponte confi. 25. n. 6. lib. 3
1. Cutel. de donat. par. 2. dif. 1. ſpeci. 9. n. 12. Rot. dec. 229. n.
6. & seqq. 9. 12. & dec. 422. n. 3. & 4. par. 14. recent.

Unde Joseph Pater non tenetur, nec poſteſt conſeruare bona
datura cum alijs fratribus, quia non ſunt libera illius, ſed
poſt eius mortem recalculaſt ad filios in donatione comprehen-
ſionis, Tiraquell. in ſ. unquam verbis ſuereſſi liberum. 174.
C. de revoſ. dona. Merlin. de legit. lib. 2. it. 2. q. 29. n. 3. & 44.
Andreol. controver. 380. n. 20. Rot. dec. 377. num. 15. et dec. 378.
num. 5. par. 15. recent. & in Faventina ſuccellionis 13. Junii 1674.
8. Caterin., coram Reyerendissimo P. Domino Matthæo, quibus
tamquam iuri propriο vocatis conſeruando præjudi-
care non potest, de Ponte dict. consil. 25. n. 26. et seqq. lib. 1.

Tantū minus, quia donatrix impoſit primo filio maſcu-
lo donatio onus auſumendi cognomen, & inſignia familię
donatricis, illaue antependi paterno cognomini, &
ſtemmati, & ſic in infinitum perpetuiſt futuriſt temporibus;
ex hoc namque gravamine adjeſto per verba perpetuitatem
importanter, ipsa videtur voluſiſte inter filios nascituros,
etoumque ſeſcidentes conſeruare bona iure primogeni-
tū. Fufar. de ſubſtit. qn. 384. n. 9. et quaſt. 390. n. 10. Molin.
de primogen. lib. 1. cap. 5. n. 34. ibique Adden. alios cumulans,
Staibau. junior refut. 58. n. 17. et 23. Hondon. controver. 53.
num. 2. & conſequente exclusiſt collationem facere cum
alijs fratribus, Capyc. Latr. consil. 25. num. 73. Cyriac. con-
trover. 3. 12. num. 67. Thomat. dec. 50. num. 171. Rota dec. 377.
num. 8. et dec. 378. num. 3. par. 15. recent. & in dicta Faventina
ſuccellionis 13. Junii 1674. 8. Verum etiam, coram R. P.
Mattheo.

Non obſtit, quod Donatio fuerit facta filiis Josephi non-
natus, & Donatrici incogniti, adeoque facta cer-
teſt contemplatione Patris, ex deduciſt in prima dec. ſ. final.
et in altera ſ. minis ad evitand. quia præter, quod emanavit
intuitu certi, & determinati matrimonii, & ſi præsumi-
tur potius facta favore filiorum, quam contemplatione Patris.
P. Molin. de rit. nupt. 1. lib. 3. cap. 10. n. 2. & seq. Staibau.
jun. refut. 22. n. 16. cum ſequens, adhuc tamen cum intel-
ligatur conceſſa filii nascituros ſecundum ſuccellionem, ſelicit
poſt mortem Patri, ut tradit. Cephal. conf. 485. n. 46. latē
Bellon. Jun. consil. 60. n. 30. & seqq. poſt rot. Bottiglier. de ſu-
ccess. 105. n. 10. vñ ſitem poſt mortem.

Nec quidquid facit, quod Ludovicā mandaverit dona-
tione imputari Josepho in legitimum, & conſequen-
ter etiam deduciſt in collationem, ex regula, quod ea, que
imputatione ſub auct. fuit etiam obnoxia collationi, juxta
text. in t. illud 20. Cod. de collat. quoimam principalis mens
& intentio donatricis fuit donare Josepho, & quod poſt
eius mortem bona periveniret ad illius filios, ac propter
ea cum repugnet nature huiusmodi donationis, & Primogeni-
tū, illam conſeruari in divisionem cum alijs fratribus,
pactum deinde adjeſto imputandi donatōne in
legitimum nil operari debet ad arguendam tacitam vo-
luntate, ut bona conſeruatur, quia deferat precedentiam
diſpositionum a donatrice principaliter volitam; ſed an-
referenda ſunt rationes ſuprā ponderante, tamquam magis
conformes menti, & voluntati diſponentis, Rot. cor. Cartil.
dec. 290. n. 1. cum ibi adduciſt.

Minus reſtragatur defectus ad arguendam nullitatē dona-
tioni, quia juxta magis veram, & communem opinio-
nem, in donatione intuitu certi, & determinati matrimonii
non requiriſt infiuendum, quidquid ſit de alijs ſolemnitatis,
P. Pregey. consil. 984. n. 25. Rot. cor. Merlin. dec. 8. n. 3. ubi de ve-
ratori, & communiori opinione, & in recent. dec. 78. n. 49. & seqq.
& dec. 114. n. 11. p. 7.

Et ita utraque parte &c.

REVERENDISSIMO D. EMERIX DECANO.

Auximana Donationis.

Luna 21. Junii 1688.

ARGUMENTUM.

Filiū five ex Testamento, five ab intestato ſuercidentes in
hereditate parentum, tenentur ad fervandam qualita-
tem conſeruare in communī cum alijs fratribus dotes, & do-
nationem.

Super Mat. de Donationibus, &c.

coram Merlin. dec. 58. n. 3. ſuile principaliter donandi Jo-
ſeph, & poſt ipſiſ obitum filiis nascitūrur.

Mihi relevante, quid bona donata cum onere auſum-
di cognomen, & in ignia familię donatricis ſint ſubiecta o-
neri perpetui fideicommissi, ſeu primogeniture, ideoque
non poſſunt per Josephum conſerter cum alijs fratribus in pre-
judicium filiorum, quibus eſt facienda reſtitutio, per au-
thoritates adductas in ultima decisione ſ. unde I. ſophi, & ſ.
tanto minus. Quia id non procedit, quando prout in prege-
denti concurrit voluntas exprefa donatricis, quod bona do-
nata imputetur in legitimum, & conſequenter etiam de-
beant conſerter, per text. in leg. illud 20. C. de collat. & tra-
dicta per Crav. consil. 125. n. 4. & 5. Corn. consil. 200. n. 3. lib. 3. Mang.
de impoſ. 9. n. 25. Merlin. de leg. 1. 2. it. 2. q. 9. n. 35. 45. & seqq.
Rot. cor. Merlin. dec. 186. n. 3. poſt Tori. de pati. ſuile ſucc. dec.
129. n. 10. & in dec. 87. n. 11. part. 15. & dec. 3. 17. n. 27. part. 18. & in
Faventina ſuccellionis 20. Februario 1682. 8. ſatio igitur,
cor. R. P. D. meo Rondinino, & 8. Martii 1684. 8. cum ergo,
cor. R. P. D. meo Urſino. In hoc enim caſu bona ſicut ſub-
iecta oneri fideicommissi reſtitutori conſeruntur per dona-
tariū tantum minus accipiendo ex aliis bonis hereditariis,
juxta doctrinam Barr. communiter ſcribentium in leg. do-
cis. 5. C. de collat. ſurd. consil. 219. n. 13. lib. 2. Michalor. de ſeariuſis pa-
ra. 1. cap. 21. ſub n. 2. ver. 1. & adhuc durat marrimentum.

Nil refragante reſpoſtione; quod preceptum imputandi
bona in legitimum non legatur adiectum in instrumento rati-
fications don. ionis, ſed dumtaxat in mandato procure,
quod tamquam carnis ſolemitatibus à Conſtitutione Mar-
chiæ requiriſt non eſt attendendum; quia licet in instru-
mento ratificationis non legatur hoc preceptum explicite
adjeſtum, virtualiter tamē in eo conſeruerat; dum Ludovi-
cua in instrumento ratificationis donat. inhaerendo preſcri-
bito mandato, exentiſſimam illius conſumpcionem, ad Text. in leg. alio
rot. ſi de hered. inſtit. Bart. in 1. ff. de recip. arbitris, ſurd.
confi. 105. n. 12. Grat. deſcep. 937. num. 13. Rot. cor. Gregor. dec.
522. n. 9. et coram Priol. dec. 428. nn. 4. et in dec. 87. num. 5.

Prout nec quidquid refert pactum in donatione appoſi-
tum, quod illatis moleſtis per creditores Josephi ſuper bo-
num donis ſuercant ipius filii tamquam primi donatarii:
tum quia de tempore facienda collationis, nimurum poſt
obitum donatricis, nulla aderant moleſtis creditores, fed
longe poſt ſuerventur, adeoque operari non poſſunt re-
tractione collationis, quia ministerio legis ſtatim poſt obi-
tum donatricis conſeruerat, tunc etiam quia illud pa-
ctum ſuit adjeſtum ad evitandas moleſtias creditores ſuper
bonis donat. ſuercant, ſuper quibus donatricis nolleſt eis acquirent, a-
liquid jux. adeoque extendi non debet contra ipius mentem
ad exclaudendam collationem in diſtione honorum cum al-
lijs fratribus.

Demū ſi nolit juvar, quod Joseph aderit hereditatē mat-
tricis majorē partē bonorum communis matris, ut notat
2. Bernard. consil. 92. ſub n. 3. ſ. de ſuile ſucc. dec. 10. et ſuile
caſaufare inter filios nimil in qualitatē, ſi bona in ei
comprehensa non conſeruerat, ita ad hanc evitandam ſu-
baciare debet collationis, ut tradit. Decius in leg. prima ſub n.
2. C. Unde lib. Ben. conf. 29. in ſuile his nos refug. lib. 1. & expen-
dit in his terminis Pariſ. conf. 16. n. 33. & ſeq. lib. 2. Merlin. de
leg. 1. 2. it. 2. q. 29. n. 50. & 52. Rot. in ver. dec. 387. n. 28. & ſeq. 9.
& poſt Tori. de pat. ſuile ſucc. dec. 177. & poſt Urſol. confi. ſub
lib. 2. cap. 2. ſub ſuile ſucc. & ſeq. 9. & Rot. cor. Merlin. dec. 58. n. 2.

Tum demū in peculiari placito donantis, quod dona-
tarius debeat imputare in legitimum bona donata, ex quo
reclē infertur voluſiſte etiam illum obſtringere ad eandem
conferendam, per Text. leg. ſuile 35. ſ. generalis, C. de
inſtit. ſuile, & leg. illud. 2. ſ. ſuile autem regula, C. de collat. &
3. per Pont. consil. 25. n. 8. lib. 1. Lib. Bell. conf. 19. n. 31. Theſ. dec.
46. n. 1. cum alijs concord. adductis in prioribus diſpo-
nitionib. ſuile 28. Junii 1683. ſ. buſus autem, cor. bo. lib. Bevilacqua.

Nec obſtare viſum fuit, quod quis non teſteat conſer-
verat bona donata ſuile, ſed filii ex matrimonio per ipſum con-
trahendo nascitūrur. Quia licet verba mandati poſt obi-
tum conſeruerat, conſiderare debet.

2. Ea que imputanda ſunt, conſerbi debent.

3. Donatio facta favore neptorū nascitūrū, non ſujecta col-
lationi.

4. Contrarium tamē eſſet admittendum, ſinor neptorū na-
ſcitūrū, ſed Pater eorum principaliter conſerbat.

5. Donatio dicitur reſpicere perfonam Patri, ſi facta fuereſſi, ad
hoc ne ipſe pinguiorem ſuereſſi poterit, & cum onere
imputanda donata in legitimum.

6. Donatio dicitur reſpicere perfonam Patri, non Filiorum, ſi
Donans dixerit donationem ſecifſe eidem ob amorem, que ip-
ſum prosequebatur.

REVERENDISS. D. EMERIX DECANO.

Auximana Donationis.

Luna. 26. Februario 1689.

Argumentum eſt in alia antecedenti decisione.

S U M M A R Y M.

1. **D**onatio facta ſuile contemplatione certi matrimonii cum
precepto, quod bona donata tenetur imputare in legit-
imum, conſiderare debet.

2. Ea que imputanda ſunt, conſerbi debent.

3. Donatio facta favore neptorū nascitūrū, non ſujecta col-
lationi.

4. Contrarium tamē eſſet admittendum, ſinor neptorū na-
ſcitūrū, ſed Pater eorum principaliter conſerbat.

5. Donatio dicitur reſpicere perfonam Patri, ſi facta fuereſſi, ad
hoc ne ipſe pinguiorem ſuereſſi poterit, & cum onere
imputanda donata in legitimum.

6. Donatio dicitur reſpicere perfonam Patri, non Filiorum, ſi
Donans dixerit donationem ſecifſe eidem ob amorem, que ip-
ſum prosequebatur.

- 7 Testi mediatori plena fides est praestanda.
 8 Donatio facta intuitu certi, & determinati matrimonii, non debet conferri, ne Uxor, & consanguinei, qui eis intuitu contrareruntur, remaneant decepti.
 9 Eas concluso plus patitur difficultates in illius admissione.
 10 Donatio etiam intuitu certi, & determinati matrimonii est conferenda, sed adiit preceptum de imputando bona donata in legitimam.
 11 Donatio, in qua adiit reservatio ususfructus, non est conferenda;
 12 Limita, si donatio complectatur maiorem partem bonorum Donatoris.
 13 Donatio est conferenda, & si adiit in illa ordinatio Primogenitura, ubi consuetus pactum de imputando bona donata in legitimam.
 14 Prædicta donatio est conferenda, licet Donatarius proponeret non curare in ultra habere ratione legitimam, si hereditatem Donatioris adiuerteret.
 15 Illius Donatarius tenetur conferre bona donata per Matrem, si cum fratribus hereditatem adiuerteret, licet additionem ex parte eiuscum beneficiis legis & Inventarii, & collatio est faciens etiam ultra vires hereditatis.
 16 Praefixa si collationis obligatio descendat ex voluntate ipsius Matris.

DECISIO XIII.

Rota rursus censuit Josephum teneri & conferendam donationem sibi factam à Ludovico matre contemplatione certi matrimonii per eum contra hendi, ex eisdem fere rationibus comparabili in decisione edita coram me 21. Junii proximi præteriti, & signatur ex pcepto eidem in iunctio imputandi bona donata in legitimam, quod ex iuri interpretatione præferat etiam omnes conferendi, juxta singulari dispositionem Text. in l. si non moris 25. ff. de inoff. tesi, ibi: Si non moris causa fuerit donatum, sed inter vivos, habet rationem contemplationis, ut in quartam habeatur, per se dici in officiis querelam cessare, si quartam in donatione habeat, aut si minus habeat, quod doceat, si non arbitrio repleatur, aut certe conferi oportet id, quod donatum est, & regulam generaliter præferat à Justiniano in l. 11. C. de collat. de qua per Gozad. 2. in rub. ex off. n. 24. ver. 2. adductus, C. red. it. Surd. conf. 145. n. 5. l. 1. Circo. discept. 67. n. 28. vero. regulariter autem, Peregr. desider. art. 37. n. 4. vero. quia omnia. Font. de p. 2. nupt. class. 4. g. 1. n. 48. Curte. de donatice 2. par. 10. n. 1. Merlin. de legi. 1. 2. n. 2. g. 1. n. 20. cum pluribus adductis in decisionibus editis in hac causa cor. bo. me. Particularia Bevilaguæ & cor. me.

Nec subfalsa visum fuit, quod donatio facta fuere filii Josephi, qui prouide non terreatur conferre bona illis donata, quia licet nulli concincentur in cortice verborum in substantia tamquam voluntatis, que est unicè attendenda continetur principaliter Josephus, ut patet, tum ex eadem donatione, in qua legitur donatum, ac hoc, ut Josephus confequeretur pinguiorom doto, & signatur ipse gravatus fuit imputare donationem in legitimam, quod pro argumento voluntationis ponderatur in his terminis Rota in Romana donationis 21. Februario 1687. meo. Beningafa, & inseparabilis, & matrimonii, tum etiam ex successiva ratificatione ipsius donationis, expressa facta per donatricem favore Josephi, narrato singulari amore, quo ipsum profequantur, sum. præterea positivis 4. tum demum ex conformi attestatione clar. me. Card. Caraffa, cui tamquam mediatori iutoris tractatus defecit ex ipsa donatione, quoniam donatarius tenuerit omnino servare. Hoc enim causa non potest ei suffragari beneficium inventarii, quod fuit a iure introductum ad effectum subveniendi heredes ab obligationibus hereditarialis, non autem ab obligationibus ipsius propriis, ut notant communiter DD. in leg. quæ artis, & sol. mar. Bald. in l. fin. & p. 15. art. 2. de iure deliborandi. Modern. ab Eccles. obser. 158. n. 15. & 16.

Minus relevat, quod donatio procerter ex causa certi matrimonii, ac primum non sit conferenda in prædictum filiorum ex eo nasciturorum; & ne Uxor, & consanguinei, qui eis intuitu contrareruntur, remaneant decepti, ut pluribus cumulatis tradit Andreol. coros. 3. 9. n. 19. quia quicquid sit de hujusmodi conclusione juris in abstracto, que non transfit sine difficultate, ut constat ex traditis per Peregr. de f. diec. art. 36. 134. Fontan. de p. 2. nupt. class. 4. g. 1. n. 48. & legg. Thes. dec. Pedem. 46. n. 11. queque plures implicant inspectio-nes, signatur utrum filii vocati fuerint uti filii, veluti heredes, de qua plene Rota in Rom. restitutio nis doris 14. Ianuarii 1684. coram clar. mem. Card. Matthejo, & in d. Romana donationis 21. Febr. 1687. cor. D. meo Benincasa, ho-die inter uxoris iam diu defuncte sit allegabile tamquam perfornata, & confitens duxtans in honorificiori tractatu, & subfertatione ma-rimonii, de qua pariter Rota in decisionibus editis in Romana fideicommissi de Rosis 28. Ja-

SUMMA RATIO.

A Etiam ratio facta per clementia arguendo affirmacionem te-sae domus ab estimatione singularium partium, in iure imputabatur.

2. V.

Super Mat. de Donationibus, &c.

2. Valor domus à valore clementorum differt.
 3. Estimatione, que regulariatur à situ, & a pensionibus domus in iure non admittitur.
 4. Verius valer desumus debet à communi iudicio, & estimatione, valutando domum justa illud pretium, quo ab omnibus vendi, & emi posse.
 5. Communi estimatione arguitur ex valore, & qualitate clementorum, nec non ex annuis pensionibus sumis, & unitis cum clementis consideratis.
 6. In Urbe pro dignoscendo vero valore domus adiit stylus estimans, di primò clementa, & materialia, illorumque pretium sumenda simul cum alio resultante ex pensionibus cumulatis ad rationem legalem, & postea quantitas exinde constat in duas partes aequales, quarum unaquaque constituitur, & communem valorem.
 7. Executio obligationis cameralis impugnari non potest excepti-bus turbidis,
 8. Bonis stabiliis praesumimus reddere scuta quinque pro contena-rio, haec taxa legalis admittitur etiam in dominibus non insignibus Urbis, & n. 9. in Romanâ manuentionis, seu attentorium 8. Junii 1671. q. quod autem, & in Romanâ luci doris 1. Februario 1675. s. nem. cor. me.

DECISIO XIV.

Difcordantibus partibus in estimatione controverse domus in regione Transiberiana propè Pontem diuturna, & ad hereditatem Catharina spectans, electi fuenterunt ab utroque colligantibus periti Architecti cum reciproca obligatione camerali standi tertio de consensu deputando, quatenus primi convenire non possint, prout non convenient; quia tamen tertius relationem fecit habitat respetu solum ad clementam, & materialia adifici, hinc necesse fuit iudicium implorare authoritatem, & consulti plures Domini, quartum etiam peritum ad hunc effectum reputare mandarunt, cujus relatio ut iuriam excessiva causam dedit replicandi inflammat, cui Domini responderunt valorem præfætæ domus ut infra taxandum.

Ad quem effectum premittantur, quod in estimatione dominus carumque vero valore taxando non debet simpliciter considerari patrum, & quantitas clementorum, ex quibus adificium constat, prout considerarunt tres periti in hunc controversem deputati, scilicet primus, tertius, & quartus, qui mensurando parietes, cornices, telfa, aliquaque singula adifici membra, & unicusque ex eis proprio valore apposito, valorem domus calculando retulerunt argumentes estimationem totius ab estimatione singularium partium; siquidem talis modus improbatur a iuris Consulente in l. Mavias, s. fin. s. f. s. universa namque res estimationi debent, non singularium rerum partes; alias enim contraria regula DD. & nostro Tribunalis traditæ, quod felicitate valor domus à valore clementorum differt, de quod Maref. var. ref. l. 2. c. 114. n. 13. Cyriac. contr. 453. n. 7. & pluribus adductis Dunoz. Jun. dec. 168. n. 13. Cor. Bich. dec. 199. n. 16. in vec. dec. 119. n. 15. dec. 94. n. 6. p. 18. & in Bonon. appartamenti 27. Februario 1679. cor. bo. me. Card. Taya.

Nec minus habendum est respectus solum ad pensiones ex locatione domus rethali solitas, prout fecit secundus peritus a Spigliato electus, qui non fala specifica relatione fabrica, & valoris clementorum, estimationem composuit principaliiter ex situ, & pensionibus, qua tamen verum rei valorem non probant, Stat. cons. 332. n. 4. l. 2. Urcell. consul. 3. n. 56. Rot. cor. Ubal. dec. 64. n. 5. cor. Ludovic. dec. 553. n. 7. & in vec. dec. 375. n. 34. p. 13.

Sed valorem definiatur debet ex communi iudicio, & estimatione, valutando domum iuxta illud pretium, quo ab omnibus semi- & vendi poite, ut ad hunc cumdum effectum respondit Paul. in p. 1. p. 63. ff. l. 1. f. 1. f. 1. mortis causa, s. fin. p. de mort. caus. 1. Cyriac. contr. 453. n. 7. & legg. Maref. var. ref. l. 2. d. 1. 114. n. 15. & legg. Rot. cor. Burat. dec. 495. n. 3.

Communis autem estimatione arguitur ex valore, & qualitate clementorum, ex quibus novitas, & vetustas, & nobilitas, & ignobilis adificii dignoscitur, nec non ex annuis pensionibus sumis, & unitis cum clementis consideratis, ex quibus fructuum quantitas commenatur, ut inquit Rot. cor. Card. Seraph. dec. 665. n. 8. & advertit Card. de Luc. de sud. dif. 33. inolevit in Urbe stylus, quod prodigiosamente vero valor domus estimatur primò clementa, & materialia, illorumque pretium junctus simul cum alio resultante ex pensionibus calculatis ad folitam rationem in secur. 5. pro quolibet centenario, ita potest quantitas exinde infinita dividatur in duas partes aequales quarum unaquaque constituitur verum, & communem valorem domus, ut testatur, & servavit Rot. cor. Coc. dec. 89. n. 1. & dec. 1227. per 101.

Talem stylum, & praxim in praefecti hypothesi observan-

dum hodie censuit Rota; id est de sumendo valorem clementorum à relationibus quatuor peritorum in actis exhibitis, attendenda videbatur illa à tertio tradita, & ascendens ad scuta 10673. & infimum à quarto redactum ad scuta 7484. Tum quia compofita à perito de consensu electo à partibus colligantibus, qua cum insuper mediante obligacione camerali ejus relationem acceptare promitterunt, frustra hodie illa, m. impugnare conantur exceptionibus turbidis, & requirebilibus altiore indaginem, Rot. cor. Mantic. dec. 22. n. 70. apud Zach. de oblig. cam. dec. 260. cor. Priol. dec. 55. n. 16.

Valer vero domus refutans ex pensionibus ascendet ad scuta 3000, quia cum locata reperitur pro annuis sc. 160, que detracit solitis, & necessariis reaptamentis, reducuntur ad scuta 150. & talis quantitas correspondet d. summa sc. 3000. hinc hodie calculo ad rationem secur. quinque pro quolibet centenario, & anno, quod solere reddere stabilia fructifica, generaliter receptum habetur ex text. in such. perpetua, ubi glor. de Savo. Eccl. & in q. quia vero. p. sc. 160. alicuius au-rib. de non alien. & in specie attendendo d. taxam legalem in dominibus non insignibus Urbis, sequitur Rot. cor. Caval. dec. 338. n. 20. & dec. 24. n. 31. & seq. & in Romana manuentionis, seu attentorium 8. Junii 1671. q. quod autem, & in Romana luci doris 1. Februario 1675. s. nem. cor. me.

Calculus itaque scut. 8600. pro pretio clementorum, cum aliis scut. 3000. pro pretio resultante ex quantitate fructuum & exinde coarcervata summa sc. 1160. illius medietas ascen-dit ad scut. 5800. in quibus consistere verum valorem controverse domus refolutum est.

Utrique &c.

R. P. D. BENINCA SA.

Romana, seu Neapolitana liberationis à molestis.

Luna. 10. Maii 1683.

ARGUMENTUM.

Emptor molestatus ned um tenetur item venditori intimare, fed tenetur illum excitare ad defendendum, quoties tamē promissa fuerit liberatio ad omnem simplicem re quæsiptionem Empotoris, ac dicta verba ad merum communum ipsius empotoris apposita fuerint, vel ad situm jurandum, vel de mūm agatur cum minore, intimatio excita-toria non exigitur.

SUMMA RATIO.

1. **U**nus locis sit liberatione à molestis, sola sufficit scientia litis in venditore.
2. Praefatis si adiit in contrastu iuramentum, vel molestatus minor sit.
3. Ut venditor teneatur ad molestariorum liberationem, est ultra lis denunciationem etiam excitandus ad defendendum, si omni empotoris requisitionem liberationem promitteret.
4. Iuramentum non amplius promissum venditoris, sed eius tan-tum obligacionem efficaciter reddit.
5. Minor etas, super ventu poft contractum non supplet defensionem denunciationis excitatoria, videtur.
6. Verba, ad omnem simplicem requisitionem, in promissione libera-tionis à molestis, suppeditantur ad merum communum empotoris, non inducunt obligacionem illius ad excitandum venditorem ad defendendum.

7. Denunciatione litis in genere à venditore non impugnata, sufficiat, ne inde censetur requirita defensio.

8. Data scientia litis in venditore, iuramentum supplet intimati-onem excitatoria ad defendendum.

9. Supplet etiam minor etas, & si per venditorem sit ignorata.

10. In regalibus Principis non admittitur alla precripto, O. n. 1.

11. Dominus imputator, si minus diligenter procuratorem elegerit.

12. Emptor ex novo censetur agitare in re empta reperti & sequitur à venditore relevanti actione exempto, vel quanti minoris.

13. Decretum, quod sit taxat ad hoc, est in regno Neapolitano condemnatorium.

14. Transactio & refringenda ad materialium, in qua ipsa edidit, & verba generalia ultra non progrediantur.

DECISIO XV.

Duplicis decisionis fundamenta sunt unica dubio ex-minanda cum hodi proponere, DD. subsufficiant illorum agnoscentes, non esse recessendum à decisio censuerunt.

Quo enim ad primam sub die 15. Junii 1683. emanatam cor. bo. me. Albertago, in qua firmatum fuit hereditatem clar. mem. Card. Galfaldi teneri pro evictione promissa feudi di Carovinei Marchioni Granateo olim venditi tam ad summam